

Evanders skildring av relationen mellan Jesus och apostlarna

Inledning

Judas Iskariots knutna händer är en roman skriven av Per Gunnar Evander publicerad 1978. Romanen beskriver från Judas perspektiv historien om påsken Jesus blev dömd till döden på korset. I dagens samhälle är Judas målad som det svarta fåret – syndabocken som förrådde Jesus, medan Jesus beskrivs som den oskyldige. Författaren erbjuder i romanen en ny syn på relationen mellan Jesus och hans anhängare som sällan talas om. Bilden av att Jesus var en karaktär som inte hela tiden var lugn, sansad och omtänksam målar Evander upp under romanens gång. Enkelheten författaren beskriver Jesus beteende med tyder på en annan relation mellan lärjungarna och hans anhängare jag tidigare inte har hört talas om.

Berättarteknik

Romanen är skriven i tredje person från Judas Iskariots perspektiv. Samtidigt skrev Evander romanen med ett nästan allvetande perspektiv blandat med Judas perspektiv. Du som läsare får aldrig veta vad Judas i detta fall tänker. Alla åsikter som Evander framhäver att Judas har i romanen framkommer genom författarens beskrivningar av hur Judas reagerar på information eller händelser.

”Kunde inte dessa pengar ha använts på ett bättre sätt? Kunde de inte ha använts på ett sätt som motsvarade vad mästaren själv predikar!” (sid 76)

Miljöbeskrivningar så väl som adjektiv är också något som är svårt ifall inte nästan omöjligt att stöta på i *Judas Iskariots knutna händer*. När miljöer beskrivs är det snarare enbart ett namn eller plats som är nämnt. Detta gör att det som läsare blir väldigt svårt att skapa en bild av samhället för två tusen år sedan, dock breder detta också vägen för att verket inte blir begränsad till en viss tidsperiod. Ofta när omgivningen kommer upp i romanen beskrivs vädret, temperaturen och vissa gånger landmärken där lärjungarna befinner sig. Evander gör detta med väldigt många substantiv och verb, men med väldigt få adjektiv. Hur Per Gunnar Evander har skrivit verket liknar på många sätt det sättet som evangelierna i det nya testamentet är skrivna. Just det här fenomenet gör att romanen lättare kan kopplas till bibeln, och med det upplevs synen på händelserna i verket som mer troliga än ifall det hade varit skrivet med fler skönlitterära drag.

Jesus relation till lärjungarna och sina anhängare

När Jesus generellt karaktäriseras beskrivs han alltid som en snäll, tålmodig och empatisk person. Den här bilden som för mig har målats upp sedan jag föddes bryts under romanens gång sakta ner. I *Judas Iskariots knutna händer* presenteras en bild av Jesus där han har ett temperament, är stressad och är inte alltid genuin med sitt budskap i alla lägen.

”De fattiga har ni ju alltid ibland er, men mig har ni inte alltid! Judas ser tillbaka på mästaren och sedan på de andra som ligger grupperade omkring honom. Vad menar mästaren med detta? Aldrig har han beskrivit sig själv i motsats till de fattiga! Han är ju de fattigas vän, de fattigas beskyddare!”(sid 77)

I dagens samhälle när vi talar om historien om Jesus och hans liv så är det främst Jesus personen vi diskuterar. Alla lärjungarna och anhängarna till hans – Jesus predikan kommer alltid i skymundan. Det är sällan man stöter på texter där åsikter kring Jesus och hans handlingar är skrivna i klartext, eller där underverken det sägs han genomförde är beskrivna från de Jesus hjälptes perspektiv.

”Jesus, Davids son, ropar tiggaren igen. Förbarma dig över mig! ... Judas kan inte se att mästaren först gör något tecken av att stanna eller ens intressera sig för vem det är som skriker så hjärtskärande efter honom. Men när den blinde vägrar att ge sig och vrålar till ännu några gånger så stannar i alla fall Jesus och frågar de apostlar som går bakom honom vem som ropar så envist. Har ber sedan att man ska leda fram tiggaren till honom. Judas som nu kommit närmare tycker mästaren låter otålig på rösten och kanske ser han dessutom irriterad ut. Men det händer ju att han gör.”(sid 44-45)

Bilden som målas upp av Jesus relation till hans anhängare av Evander kan sägas vara en mer realistisk representation om hur Jesus liv och hur livet var för de som omgav honom. Skillnaden mellan hur samhället har beskrivit Jesus och hur Evander har valt att göra det är väldigt radikal. Värt att nämna är dock att bilden som presenteras av Evander håller sig till bibelns beskrivning av Jesus. Trots det budskap som Jesus representerar och predikar för, kan läsaren ofta tolka det som att han inte lever som han lär. Ett exempel på detta är när Maria smörjer in hans fötter med en olja som är så dyr att enbart de rikaste har råd med den.

”... men det är ändå en hållning som strider mot grunderna i det budskap som mästaren hela tiden är angelägen att sända ut till de sina och till folket.”(sid 58)

Relationen mellan Jesus och apostlarna upplever jag som väldigt bräcklig genom hela romanen. Det uppkommer gång på gång att Evander beskriver hur lärjungarna ser frågande ut och vill veta mer men vågar inte fråga eller diskutera det med varandra. Jag upplever inte på något sätt att den här stämningen mellan apostlarna skulle kunna tolkas som fientligt, snarare som om alla är främlingar för varandra och har därför inte byggt upp någon relation där diskussioner av detta slag är möjliga. Att lärjungarna inte får veta varför de gör vissa fenomen ger för Judas upphov till frågor där han ifrågasätter vad Jesus mål är, vilket är naturligt. Ingen av apostlarna upplevs veta vad nästa steg är i deras resa. Den enda som vet det är Jesus och i vissa fall hans fyra närmaste lärjungar. Innebörden av detta är att alla apostlar som reser med Jesus reser i blindo där de blint följer Jesus önsningar och befallningar. Bilden av den snälla Jesus spricker också här då man med en modern tolkningen kan likna Jesus med en diktator – det är hans ord som gäller och ingenting annat. Vid ett flertal tillfällen i romanen försöker lärjungarna få Jesus att byta färdväg för att resa på ett säkrare sätt, men Jesus slår gång efter gång ner deras invändningar och förslag utan att visa någon respekt för deras initiativ. Det här är också något som man tydligt kan se i bibeln, både i relationen till apostlarna, Jesus moder, och flera.

Avslutning

Sammanfattningsvis har Evander skapat en otrolig roman som skiner ett nytt ljus på ett nytt perspektiv för vad som kunde ha hänt under Jesus sista tid i livet. Perspektivet förmänskligar Jesus genom att visa en sida av honom som motsäger bilden som samhället ofta målar upp honom till att vara – perfekt utan brister. Genom att beskriva tiden vid Jesus sida på ett mer humant sätt utan att idolisera honom skapar Evander en miljö där frågor, funderingar och att inte vara hundra procent säker kommer naturligt. Samtidigt som författaren förmänskligar konceptet gör han det också tydligt att tron och hoppet är starkt i även den som tvivlar i vissa lägen. Sättet Evander skildrar händelseförloppet på visar vår mänskliga natur att vilja tro, att vara nyfiken, och att ifrågasätta det vi ser och hör.

Amanda Mårdh
Februari 2019